

Baltijas Semināris.

Apſtelejamſ:

"Balt. Semk." ekspečijā, Rīgā, pilš. Kalku-eelā № 6 (Bazārā) un redakcijā: Jelgavā, Katolu-eelā № 2. Vēstam Rīgā: Schillinga, Kapteina un Luhama grahmatubodis un pee pēpmane Verchendorff, pilš. Kalku-eelā № 13. Žītās pilſētās: vijas grahmatubodis. Uzlaukeem: pee pagasta - valdekm, mahātajeem, folotajeem, zc.

Wtaffia

Ar Peelikumu: par gadu 3 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 60 t.
Bes Peelikuma: par gadu 2 rub., par $\frac{1}{2}$ gadu 1 r. 10 t.
Par pеesuhtischanu ar poslu us' fatru exemplari, ween'
alga waj ar jeb bes Peelikuma, jamalsа 60 lap. par g.
un 35 kap. par $\frac{1}{2}$ g. Sludina ju mu s' neeken wijsas
apstelejamās weetās pret 8 lap. par ūhku riindim.

No 9.

Lihds ar Baltijas Semkopi ik nedelas išnakt Peelikums ar stahsteem un design laika-kavetli;
maksā 1 rub. par gadu, 50 kap. par pusgadu.

1879.

5. gads.

Nigå, 28. februari.

Saimitee zibas nodaka.

Stahdu apangko fchanahs.

Katram kreetnami semkopim, kas dodahs lihds ar laika straumi us preekschu un gaida no faveem darbeem un puhlineem, laulds un dahrds, labus panahkumus, waijaga ari dabā — stahdu dsihwē gaischakahm ozihm eeskatitees. Katris semkopis, kas fchos puhlinus nebaidisees, fawas azis zeeschaki un smalkaki us katru stahdinu mest un winu dsihwi jeb darboschanos dauds mas eewehrot, tam atwehrsees stahdu dsihwē leela dabas grahmata ar faveem jaukumeem un muhshigi nodibinateem, brihnischkigeem dabaslikumeem, bes kuru kreetnas eewehrofhanas ne weens semkopis ne fa laba nepanahfs. Kamehr tahds semkopis, kas stahdu dsihwi un dabas likumus dauds mas eewehrojis, finahs weegli daschadeem launumeem isbehgt jeb pretim atturetees, tamehr tahds semkopis, kas ar nepatikschani jeb meega pilnahm azihm us stahdu dsihwi skatahs, zeetihs waitak skahdes pee laukeem, plawahm un dahrseem. Ja tahdam ari lah dreis kas labi isdodahs, tad tas ir nejausch attrahpijums, fa aklai wistai meeschu grauds.

Weena no swarigakahn buhshchanahm stahdu dñihwē ir apauglo-
schana hs. Schi buhshana ir ari til gudri no dabas eetaisita un
nodibinata, ka winu tilai war apluhkot ar apbrihnoschanu. Stahdu
apaugloschanahs noteekahs kad stahdi stahw sawā leelakā skafistumā,
pilnōs feedōs. Gewehrojamakahs seedu dñakas pee stahdu apaugloscha-
nahs ir seedu puteklu sahtini ar seedu puteklu mazineem, kurbs seedu
puteklu sagatawojahs, un grifels jeb seedu puteklu zelsch. Seedu pu-
tekleem ir pa leelakai dñatari dñeltana un pa dñatari ari sarkana, bruhna,
wijoleta, sila jeb sata krahja. Tāpat tee ir pee daschadeem stahdeem
no daschada leeluma un isskata. Seedu putekli schi istaisa zaurmehrā
 $\frac{1}{20}$ lihds $\frac{1}{200}$ lihniyahm. Ja schos putekli schus apluhko zaur wairo-
jamo glahsi, tad tee isskatahs kā apakas truhbinas, aplikta ar skai-
steem maseem spurişcheem, kahrpinahm jeb lihstitehm, starp kurahm
daschās weelās redsami gan plifi gan ar wahzineem aisslehgti zauru-
mini. — Schinis, ar smalku plehwiti ahri un eelschigi pahrwilktas un
isoderetās truhbinās atrodahs glotainisch schkihstums, daschu reis ari elas
pilites. Kad feedu putekli ar uhdeni apsaka, tad tas eesihd uhdeni un breest
tik stipri, ka eelscheja plehwite zaur zaurumineem isspeeschahs us ahri, famehr
beidsot putekliks faschkihst. Ja feedu puteklus apslapina, tad pee teem
ronahs teewas truhbinas, kas pee apaugloschanahs ir no leela swara.
Kad feedu putekli schi jau pilnigi gatawi, tad kahtinu-mazini sprahgst
puscham un feedu putekli schi kā masa mahkonitis pazelahs us augschu.
Ja tilai weens weenigs putekliks paleek gutot wirs grifela gala, tad
apaugloschanahs sawu mehrki panahkuse. Grifels atrodahs alasch feeda
widū starp puteklu kahtineem un isskatahs kā masa truhbina ar pa-
plaşchinatu apakşgalu un waleju zaurumini mirsgala, kas par rehti
teek fault. Pilnā feedu laikā fakrahjahs wirs rehtes un grifela
truhbina lipigs şalds schkihstums (nestars). Tikklihds ka feedu putekliks
wirs rehtes peekhrees jeb grifela truhbina eetizis, tad tas isbreest,
fahk weenā weetā truhbinas wijsē pagarinates un tahlaku augt.
Pagarinata truhbina speeschahs zaur grifela widu augdama us preekschu
lihds grauda mesqlam. Grauda mesglis fatura dihgşhanas weelu,
tehrptu glotainā, masahm loditehm pilditā schkihstumā. Seedu putekla
truhbinas schkihstums famaisahs nu ar dihgşhanas weelu, apauglo-
schana hs ir notikuje un tagad eefahkahs pirmo kaniu attihişchanahs,

tur kür truhbina ar dihgshanas weelu sadurahs. Apala kanina peenem drihs peenahkamo formu un isskatahs kà ihpats mass stahdinsch, kas tad pehz attihstahs par pilnigu graudu. Ja seedu puteklu kahtinus feedam atnem, eelam puteklu mazini ussprahguschi, tad seeds auglu nenes. Mahkfligu apaugloshamu isdarot, nonem feedam wina paschu seedu puteklu kahtinus un apbirdina wina grifeli ar zita stahda seedu putekleem, zaur ko tad top raditas jaunas sortes.

Apauglofchana noteek loti weegli, kad us seeda atrodahs grifels ar puteklu kahntineem lopā. Bet pec daudj stahdu fortehm tas ta naw. Puteklu kahntini ir waj par ihseem jeb atrodahs pa wisam us ziteem, ta nosaukteem wihrischku seedeem jeb ari stahdeem. Stahdi, pec kureem us weena atrodahs tilai wihrischku un us otru tilai seewischku seedi, par peem. Kanepes, apini, wihtoli u. t. t., tilai teek apaugloti zausr daschadeem seedu kulkaineem, taurineem, it ihpaschi bitemm un wehju. Schee skraibuli, bites, daschadi kulkainisch un taurini, seedu laikā no seeda us seedu skreedami, pahrness no wihrischku seedeem putellischus us seeweischu seedeem un ta šhos beidšamos apauglo. Tapat wehisch un wehja wehsma ness pa gaisu daudj miljonus, muhsu azihm nere-dsamus seedu putellischus daudj juhdšchu tahlumā, pat pahr tahlahn juhrahm un semehm. Pat jauskā mihliga smarscha seedu laikā zelahs pa leelakai dakti no seedu putellischem, kurus lihds ar gaisu nahsis eewelt. Ja seedu laikā etrahphahs siipris ilgs leetus, tad puteklu magini uissprahgst pa ahtru, jeb ja eegadahs karjis, fauss wehisch, tad grifels un graudu mesgls iškalst un iſſchuhst. Tahdās buhſchanās newar stahdi pilnigi apauglotees, ka to daudreib peeredj pee auglu koleem un masakā mehrā pee labibas.

Pee leelä pulka gaisöös libinabamos seedu puteklu noteek, kā tee uo svejchas stahdu fugas atkal pa wišam uš zitas stahdu fugas seeda nokriht, kur tad tas fakalst un nerada ne kahdu apaugloščanas ſpehku, kā par peem. ahbeles seedu putellis uš ſeberi, bumbeeres uš ahbeli u. t. t. Turpretim tahs paſčas weenäs fugas stahdi apauglina weena otru, kā par peem. mescha ahbelu un bumbeeru seedu putekli apauglina pahrlabotu ahbelu un bumbeeru kolu ſeedus. No ſchahdu augļu jehl-lahm audseti jauni kožini ir jau pa dalač mescha kolu ihpaſčibas peenehmuschi. Ja baltee un ſalee ſirni top blakus fehti, tad baltee ſirni pahrwehrſchahs puſčalōs un iſſlatahs nekoſchi. Pelekees ſirni ſtarp pupahm fehti, dabon pa dalač raibu iſſlatu. Labas rudsū ſortes blakus ar ſlīktu ſorti fehtas, ſaudē ahtri jo ahtri wiſas labas ihpaſčibas u. t. t.

No seedu puteklu jaufschanahs nu ir redsams, ka semkopim fawā laukā un dahrīā zeeschi us to jaluhko, ka nenahk weenas fugas stahdi par tuwu kōpā, jeb ja tas rahditos ne-eespehjams, tad jarauga zour agraku sehschanu tā eetaisit, ka seedu laiki nesalriht weenā un tanī paschā laikā, ja winsch grib fawas labibas un dahrīā stahdu labas ihpaschibas usturet un pawairot.

Scho masu brihtinu, stahdu dñihwi apluhkojuschi, redsam jau tik dauds fwarigu mahzibu un brihnischligu dabs spehku darbofchanos, zit dauds wairak wehl nè, kad stahdinu pawadisim no wina dñihwes eesahkuma lihds beigahm. Tadeht salu wehl rei, là jau augschä mineju, ka latra kreetna semkopja svechts peenahkums ir, gaischalahm, atwehrtahm azihm stahdu dñihwë luhkotees, zaur fo eemantos dauds mahzibas un newainiquis preekus.

Pogu Janis.

Wispahriga dafa.

Muhfuz lihqufons.

— — — — scimus ut impios
Titanes immanemque turmam
Fulmine sustulerit caduco.

Horazij s.

Tauta, Tew ir swaigsne nogahjuñ, swaigsne, til sposcha, kā Tu
to wehl ne kād nebūti redsejusi, — Tava Ausfeka wairs naw!
Gaismu winsch Tew nesa, bet liktens bija winam spreidis deenu ne-
peedsīhwot. Teika wehsti, kā Lihga, redsedama zilwelku wahrgoschanu,
filo kalnu atstahjuñ un zilwela weidā zaur Latviju staigadama muhsu
sentehwus dzeesmās mahzijusi. Tā ari Ausfeklis leekahs sentehwu
suhtnis esosch, jo winsch atpestija muhsu dseiju no wehrgu juhga,
winsch to padarija no kalpones par fundsi un atdewa mums muhsu
suduschos dahrgumus, Romnowu un Silokalnu ar wiſeem winu sveh-
tumeem un mantahm.

Sadishwe un siiba.

Vehdigais dahrgums. (Ei. Isp. 69). Mahjās — bāds un sals, mafī behrni. Pilniga nabadsība, darba truhkums un war buht ari nespēhja strahdat, ja, pee wiſa ta wehl daschlahrt ūrimbas — wiſas ūchahdas nebuhschanas ir deesgan paſiſtamas teem noschēlojameem zilweleem, kam līkens woj paſcha wainas par dſih-wolli eerahdijis tumchos, mitros pagrabus un laktus leelās pilſehtās, ihpaschi ūmemēdōs. Wiſeem ūchahdeem pilſehtu eedſiħwnekeem mehdī alasch buht ūinama un paſiſtama lahda aifleenetaja bodele — lura labdaritaja palihdība bāuds, bāudskahrt teek ap-raundata ruhktahm asarahn un ja-aismalšā, ūewi paſchu neschēhligi aplaupot.

Luhkojeet, ar lahdahm pasineja azim tahds lobdaritais aisseenetajs, lä bildē pēzī dīshwes sīhmets, pažrbaudidams apslata no nelaimigas jaunas seewinoš atnestu gredsentīnu — varbuht laulības gredsenu, šo pēhdejo no saweem mas — mas dārgumeem, to wina sawās „balīas deenās” eelrahjuše. „Labdarim” ne galvā nenahk gruhtītis dīshwes zīhnīsch, puhlī un truhlumi, kas pēhdigi to isdarijuschi, lä šīs gredsentīnīch nahzis wina netihrās roķas. Ja, wehl mairak, — wina galvā miht zītas jo nopeetnas domas — wīsch domā tik maiš dot, lä eespehjams, un tik leelos prozentēs nemt, lä eespehjams — us tam pastāhu wīsa wina dīshwe, wīsi wina zīlwīaisti zenteeni.

Nabaga ūewina, Tu nepazeetigi gaibi, lo "labbaris" sažihs; no tam warbuht atlez Tava ūimā masinā dīshwiba! Tew naw, par lo winam sahles un baribū pirk. Un tāhdas galas iluzis ir "labbara", "otra" puše, schis tumšchais ūewiščlis, tas, tā leelahs, nule pahrnahzis, warbuht no bagataš, laimigas "sweijs mulfajā" un mehlahs ūawa weegla darba augļus naudā pahrverst. Kas gan tāhdas "sweijsneezes mulfajā" nepasihst, tas pilsetātās namu no nama apkahrt tekā, wezas un jaunas drehbes un zitas leetas par ūmeekla naudu no weeglprahntineem un truhlumu zeetejeem uspir-

waijaga latwiški just, tikai tad tas war dseijas krahschaumus, dseijas domu dſlumu ſaprast, tadehk wintch ari ir ſpezifiſki (it ſewiſchki) Latwju dſeijnneeks, Latwju **tautas** dſeijnneeks. Lai laſa tahds, kam Nomeeſchu, waj Greeku gara dſihwe ſwefcha lahdv Nomeeſchu waj Greeku dſeiju, waj wintch to ſapratibis? Un kadehk nē? Tikai tadehk, ka dſeijnneeks ir ſpezifiſki tautifki jutis.

Schis spezifiski lašwisks gars, kas muļķu Ausēlli mahjoja, winam
dewa daschus truhķumus muļķu diejā wišai sahpigi fajust, jo

„Sentscheem wehrgu swengē slihfstot

Suda ja utrais dſeesmu gars;

Dahrgai brihwestibai nihfstot

Projam dewahs Deewu-bars,'

eka fantasiā pazeħlahs jaune

saweeem svehtumeem un deeweem. To, kas „Latweejem krihtot gruhtā sodā“ ūda, ko mums īchlehpī laupija, to mums Ausellis atdewa atpakał un ja kahdi iż „Latweefchū draugeem“ par to sawu wisschēhligu nepatikšchanu issaka, tad mehs tos luhgtum, pirms peerahdit, kahdā sinā Ausellim mitologiskos nosaukumos mīsejees un tad sawas dušmas issazit. Pahrlabojumus mehs labprahrt peenemīsim, bet taħdas draudžigas usbruksčanas mehs ne-eewehrofim ne kaf.

Ausaska pirmee poetiskee raschojumi ir isdoti sem wahrda „Dzejjas,” kuras tas 1872. g. 6. septembrī t. i. sawā 22. dīsimūnadeenā klaijā laida. Lai gan „Dzejjas” ir tikai wina pirmee poetiskee raschojumi, tad tee tačkā ir wišai pilnigi. Rihtums ir glihts, atskanas pilnas un nemekletas, waloda jauka un tekošcha. Bet kas Ausaska no wišahni zitahni iſſchiktir ir, lā jau teizu, winu ſpezifikti latwiſkais gars.

„Rà Daugawa waida un bangas fà krahz,

Rå Staburags afaras rauda!

Ka oſoli paſraſtā bresmigi ſchnahß, —

Tur deewi un sentehwi gauda."

Kas bija tik jaunas ūknes preelsch Ausella dsirdejis? No 1872. g. Ausella poetiski raschojumi ir waj nu wehl manuskrīptōs, waj Baltijas wehstnēsi, Balsā un daščōs dseefmu krahjumōs nodrukati.*.) „Induls“ leelaks epos, pee kura winšč jo nopeetni strahdajis, palika deewamschehl nepabeigts.

Bet Ausklets bija muhsu tautai ne ween dseijneeks, winsch bija
ari winas mahzitajs, kas jo dsedri fajuta, zif nepilniga, zif wifai ne-
pilniga muhsu paidagogika, ka wina pa leelakai dalai tautibu un
tautiskus zenteenus ne ween nestiprina, bet winus nonahwè. Gribes-
dams schim postam preti stahtees, winsch isdewa sawu „paidegogisko

^{*)} Nelaika draugs, Kaschoku Dahwus, nodomais wiha ralstus salasit un tad weenlopu isdot, lihdi ar plaschahn biografislahm sinahm, kuras iobribih wiſai gruhti sawahlk, tadehk, te Auskellis beeschi farwu dīshwes weetu mainijis.

damas un dahrgi atlal pahrdodamas; ja wehl kur lahdus ſmuku, het nabaga meitihu waj deenesfreeszi atrod, tad ſin ar to eedraubdsetes un pahrrunadamas lahdani bagatam lahrulim — pahrdot.

Pee abeem „labbareem“ pilna ſaſlaſa ſihmets mian „buchhalters“ (grahmatu, ralſtu wedejs), kurſch laikam paſherdoma, waj nebuhtu laiks ſawam dſihwes mehrkim ſoli jo tuval ſpert un ſavu paſcha boditi aſlaht, jo pa-audſis deefgan ir un „geſchefti“ iau aan buhs iſmahaſees.

Ac negantu pateesibu sihi num. bildē ir peemehram sihmeis h̄idi satreekoschs notilums, lahdī muhsu leelās un ari pat masās pilsehtās il gada tuhlstoscheem pa-

Breeding Glenfamela

No Neolas ĝis, la ĉe kahdā pirti nezen notikuse bresmiga un ne-ispotama slepklawiba. Kahds tungs ar dahmu eenahk pirti un pagehr lai winam eeraħda maſ- gajamo lambari. Peħz stundas laifa tungs aiseet un fasa, ta' wina feerva wehl pa- silschot til ilgam, liħds behrni ar falponi atnahlks winai palak. Bet lad peħz diwī stundahm dahma no sevis wairs ne ta' nelika d'sidret un ari falpone ar behrneem ne-eeradahs, pirts deenestneeleem jau schahwahs nelabas domas prahħa un aissuhtija peħz polizejas. Polizeja atnahluse, lila durwis uſlaust un atrada lambari dahmu nedfiħwu ar nozirstu galwu. Kahdā loka traula sem farsta uħdena ahniki, las nebija aissgreestis, galwu gan atrada, tomehr għimnis bija tā' falapats un ar farsto uħdeni nopluzinat, ta' to' nemus wairs newareja pasift. Par slepklawu un slepklawibas ċemexlu polizejai wehl liħds iċċi minnaw iddewees nelahdas finas dabut. Iż-żejj ppretsch iċċihs slepklawibas iċċi minnaw iddewees nelahdas finas dabut.

gada grāmatu," bet kreatnā raksta ne-eeweħroščana no publikas pušes leezinaja, zīk māj wehl par kreatna tautas gara lopščamu teek gahdats, leezinaja, zīk dauds augstāk Auselkis ari īchini finā pahr dauds ziteemi stahweja. Wina pehdigs darbs ir „Baltijas Kalendara” sastahdisčana. Nedēļams muhsu kalenderu nepilnību, winsč iſdewa fawu jo pilnīgako, kuram pehz wina nodoma ahrigi wehl dauds glihtakam waijadseja tapt. Warbuht, ka wina draugeem iſdosees, kalenderu turpmāk iſdodot, īchini finā wina nodomu iſpildit. Kalenderi atrodahs ari Auselka no- wele „Lihdumneeks,” kuru winsč gan pats par nepilnigu nosauzis, bet kura tomehr ir wiſai jauka un eeweħrojama.

Tahdi ir ihjumā Aufekla nöpelni. Mumis nahks wihri Aufeklim lihdsigi apdahwinati, kureem liktens garaku muhschu buhs peespreedis; tee warbuht pastrahdahs wairak, bet winu nöpelni nepahrneegs Aufekla nöpelns, jo Aufekla nöpelni nepastahw wis wina atstahdös rakstös ween, wina nöpelns ir it ihpaschi, fa winsch zaur faweeem raksteem pa wisam jaunu garu modinaja, fa winsch muhsu dseijai jaunu, brihwu zelu rahdija, winu patstahwigu darija, tadehl — intaminatis fulget honoribus.

Krogsemju Mīkus — Ausēkļis ir dīsimis 6. septbra. deenā 1850. g.,
Alojas draudzē, Ungurpils pagastā, Sihpolu mājās. Pirmās mā-
žibas tam pasneedsa wina mahte, tad tas apmekleja Alojas, Dikļu un
Ehrglu (pee Tehrauda) draudzes skolas un eestahjahs tad 1868. Valkas
seminarijā, kuru tas 1871. g. junijā beidza. Skolā tas bijis sevīšķi
weikls rakstamēs darbōs un ihpāšchi seminarā mihejis weentulibū un
dabū, kura winam bija pilna dīshwibas, pilna tehlu. Winam „dabas
mahte pilno kruhti neleedsa,” winam wehstija „firmai osols un runi-
gais awots” wezlaiku finas, jo winsč to walodu saprata, winam
nebijā sentsču dabas deewi miruschi, winam wehl peldeja upēs un
esārās Nahras, koku sārds īchuhpojahs Duknas „s̄chelas gaudas
dseesmās jaufdamas,” Per grubis un Pusčkait's „karinaja pum-
purisčus un varinaja kokeem pusčkus” un

„Nu h̄ki lihda lihdus in,
Beeſu behrſu birſumin;
Trimpus taifahs meeschus feht,
Lihao alu pabruhweht.“

Seminārā buhs ari kahda dala no dseijoleem ūzzereta, kurus tas 1872. g. „Dseijās” klaijā laida. Seminaru atstāhjis, tas bija Jaun-Peebalgā, Zehsis un Leelwahrde par skolotaju, wiſur tik ihſu laiku ween, jo ar ūzahm „Dseijahm” tas bija lapsenu puhli aiflūstīnajis, ūzv daudz draugu un, kā saprotams, ari eenaidneku eeguwis. Beidsot Rīgā par skolotaju buhdams, tas puhlejahs Wez-Peebalgā palihga-skolotaja weetu dabut, bet ari tur paſiņstamā eemesla dekl atrādits, winsch redseja, kā līktens tam nebija lehmis tautas audzē kretnu garu kopt un dewahs 1874. g. uſ Peterburgu, kur tas 2 gadi Anglu skolā un 2 gadi Maija un Wiedemana gimnāzijās kā skolotajs veiksmīgi strahdaja. Peterburgā winsch atrada draugus un ūzaw zenteenu ūzpratejus, tē, tahā tahlumā no Latvijas, tam sehla jaunas ūzribas ūzaw mehrki panahkt. Newaredams pats pee kretnas gara ūzschanas jaunajā audzē puhletees, tas iſdewa ūzaw „paidagogisko gada grahmatu,” bet suhrais līktens winam nebija lehmis ilgi tautas ūzrogu nest, 25. janvarī ūch. g. pulksten 8. wakarā nepuksteja wairs ta ūzrds, kura ūzaw tehwiju tik karsti mihleja. Diwi deenas preeksh ūzina nahwes es winu pirmo un pehdejo reis redseju, tad ūzina ūzitahrt dedsigās azis jau bij iſdīsūšas, nahwes engelis jau bij ūzaw ūzhegeli ūz ūzina peeres ūzspeedis.

Otrā deenā pēhž Ausfelta nahwes ūapulzējahs pulžinsch wina draugu un pahrrunaja, zif jauki tas buhtu, ja paspehtu tautas dsejneeka meesjas tehwijsas ūmīltis guldinat, ja paspehtu, wina meesahm tai semitē pehdejo dūfas weetu dot, fur wina gars weenumehr mahjoja. Bet kur tilkauðs naudas eeguht? „Došim zif katris ūpehſim“ un ihsā laikā bija waijadstāq suma (385 rūdli) kopā.

1. februari bija noliks lihki uš dseisszelu pawadit. Pullsten 5. sanahzam Jēsus bašnizā. Bašniza melnās krāhsās tehrpta; preelsch altara stahw fahrks, karsch ūsi nelaika meeħas fleħpa. Chrgeles atšan, ġapulzejuschees nodseed:

„Mehs scheitan esam weest,
Ne mahjas weetinā u. t. t.“

Zeen, bañizas kungs Seebergs stahjahs altara preefschā un runā par Luk. 24, 32. Dedsgī, nelaiki godinadami wahrdi. „Winsch ir labas domas daschā pantā krahjis“ — — — „winsch bija ne ween saweem mahzkellem, bet wiſai tautai mahztais“ — — — winsch tai bija gara wadons.“ Atkal top dseesma nobseebata. No ehrgelehm atſkan, Jurjam Andreja wiſai juhsmigi spehleta muhsu Baumanu Kahrla „Salda duſa tam.“ Sahrku ſahk nest; ehrgetu ſkanas pahreet ſchehlā pianifimo; leelahs, ka gari gaifā gaudotu. Sahrks nonests lihds bañizas durwiht; neseji apstahjahs; Grünthala ī. stahjahs fahrfam preefschā lawru wainagu ročā. „Schejeenes Latweeschū labdariga beedriba pehz tevis ſehrodamees ſcho wainagu wijuſt un pasneefs winu pateizigās juhsmās Tawā beidsamā zelā. Beedribas wihtais wainags gan ſawihiſhs drihſi, bet muhſham neſawihiſtams paleek wainags, ko Tu pats ſew eſi wijis.“ Schos wahrduſ teikdams Grünthala kungs nolika ſkaiftu wainagu uſ dſeijneeka fahrka. Pee wainaga farajahs divi lentas. Uſ weenas bija ralſtits:

Krogzemju Mikum - Auseklīm

dzim. 1850, g. 6. sept., mir. 1879, g. 25. janw. d.

Sw. Pet. Latw. Labdar. Beedriba:

us otras:

Laima Tew' pusckoja wairak par tuhkstoscheem gareem . . . .
Dauds Tu jau krahjis wezu lauschu tehlus,
Pat jaumas meitas, jaunus Latwin dehlus.

Aussekliß.

Lahpas apgaismoja nelaika pehdejo zelu; pulzinsch tauteeschku to pawadija lihds Warschawas dseisszela stanzijai. Grünthal k. issazija sirsniugus atwadiishanahs wahrdus, peeminedams, ka tikai Auškla meejas, ne wina gars no mums šķirkahs. Tad dewamees uſ muhſu labdarigas beedribas lokalu.

Pēhž ilgakas kļūsu zeeschanas pa zehlahs kahdi is klahbtuhdameem un sauzā nelaikim kahdus wahrdus pakat. Pirms runaja Sw. Peterburgas Latv. labdarīgas beedribas preefchneeks Remīka kungs. Wina runa skan ihsūmā tā: „Wiseem līktens naw lehmis tehvijsā darbotees, bet ka mehs ari īveschatnē dīshwodami waram preefch tautas puhtle-tees, waram winai mihti tapt, to leezina mums sāhi deena. Tāhs dahrgās mantas, ko nelaikis jāvai mantineezei, tautai, atstāhjīs, ir wina literaturiskee darbi. — Til zeenitu lozelli sawas darboschanas pirmās deenās saudedama, beedriba juht ūhpigu pametumu. Lai pametums muhs uzmudina wingrā zemschanās nelaika qarā.”

Tad runaja Sterstu Andrejs. „Leelahs it ka pate daba zeltu schkehrslus weizigai Latweeshu attihstibai. Nahwe mums atnem nelaikā muhsu kreetnakos un wišweizigakos strahdneekus. Atkal mums tahds jadod semes klehpjam paschā stiprakā darba laikā.“ Been. runatajs nelaika noplēnus, ihpaschi mitologijas īnā, peeminejīs, beidza ar ūchadu nelaikim dahwatu ūsejī:

„Pee tautas sirds Tu llausijees,
Tahs puksteenus dseedaji dseijā,
Ar deewu meitahm Tu lihgsmojees,
Ar Temim tahs treeza un deja.“

Pēbz Sterstu Andreja runaja Baumanni Kahrlis. „Mirt jaunami, mirt wezami, pusmuhschina ween nemirt,” šhos wahrdeus wehl nesen atpakač sauza Waraidosču Sanderis pee Kronvalda Alta sahrla. Ne-schehligais liktens mums atkal panehmis pusmuhschina wiħru, kām dauds schehlu raudataju paleek wiħā Latwju tautā. Nelaika nopolni mums wiħeem finami, tos mums jau ari basnizā pareisi aprahdija zeen, basnizas fungs. Ausellis strahdaja tautai un tauta ūchihs mantas gan finahs usglabat.” Tahlak zeen, runatajs augstak peemineto lentes usrafsiu minedams, dedsigeem wahrdeem norahdija uj nelaika bagatahm dahwanahim, kuras wiñsch pareisi iſleetajis „wezu wezos tehlus” krahdamis un tautai ūkaidrotus atdodams. „Wiñsos wiñs darbōs kūpla domu bagatiba . . . . Lai wiñsch mums alašč paleek dahrgā peeminā. Salda duša tam.”

Wihru koris nodseebaja trihskahtigi „salda dusə tam,” tad ru-naja Grünthal lungs. „Muhsu miylam aifgahiejam, Krogsemju Mifum, skaitos pehz dsimtenes tuwineeks, — esam weenas draudsēs. Bet es astahju dsimteni junija mehnēst tani paſchā gadā, kurā Krog-sems septembrī dīma, tā ka muhsu pirmā un deewamschehl ari pehdejā

redseschanahs ūheit Peterburgā bija." Tas runatajs nolasīja dīķi ūjustu ūseiju, kurā tas bahrgo likteni apsuhdī, ka tas, sinadams muhsu strahdneku mašo ūlaitu, sinadams muhsu ne-apļopto, gadu ūinteneem postā atstāto darba lauku, munis tomehr atnem strahdneku.

"Jusdamees, ka bahri palikuschi
Luhdsam Tew, wisaugstakajis,
Lai no wina gara garus dsemde,
Kureem tautas mihlestibas djsirkste
Kruhtis deg muhs fasildit."

Tad zeen, runatajs leel Ausklim paſcham „domu juhſmäss“ iſſ
mums teift.

„Juhs dahrgi, mihti tautas brahli,
Es ne-esmu wehl ofschäihrees!
Waj dsimtenē, waj zitur tahli,
Mans gars pee Jums wehl alaſch ees.
Es wehl Jums luhgschu: Weenprahitbu
Pee tautas darbeem glabajeet,
Zik ſpehejet ſueedſeet palibdfibū
Teem, kam pa dauids ſcheit gruhti eet.

Juhs, brahli, kam ir woirač-gaišmas,
Teem tulčhajeem to neslehpēet.
Juhs patrioti, jel no teesas
Pee tautas darbeem strahdajeet.
Pat few' un fawu aismirsdamī,
Jo tautas darbs — wisswehtalsais!
Dur nedriħkstret buht weenaldfiġi,
Weenaldfiġis darba — maitatajs!

Es tapu atnemts darba rihtā,
Pee tehwu tehweem pulsinats;
Mans darbs, tik eesahlts paleek lahkā,
Bet tas jau nebija mans prahs.
Man schehl bij schkirtees ruhktā nahwē,
Kur nebij lauts „ardeewu“ teilt,
Tas gan deht tam, lai gara wihsē
Es waru Juhs arweenu ſweift.

Juhš strahdaseet, es meerā dušu,
Uſ juhsu darbeem noskatos
Un ſamu ſwehtibu Jums ūhku,
Lai darbs Jums labāk pameitlos."

„Zeenijami mīhti tuvineek!“ runaja Grünthal k. pehz nolasitas
dseesmas tahtak, „Sirms, nespēzīgs tehrs un mahte! Ja zilwels
ari garu muhšchu peedshwo, bet ja lihds ar winu ari wina peemina
nomirst, winsch ne weenam nepeetruhlst, tad winsch naw dsihwojis,
bet jau dsihwodams mirons bijis; ja turpreti zilwels tik ihsu muhšchu
ween peedshwo, bet pee saweem lihdsdīhwojateent un winu pehzna-
fameem dahrgā peemīnā paleek, tad tas wehl pehz nahwes dsihwo.
Leelais reformators un karstais Juhdri patriots dsihwo jau gadu tuh-
stoschus un dsihwos wehl, famehr ween ziliweziba buhs, kuras mihlo-
tajs un aissstahwetajs winsch bija — Ausekla noslumuschee vezaki, kas
no tahleenes mihla dehla weetā melnu lahdi fagaideet, Jums par ap-
meerinasčanu suhtam to leezibu lihdsā, ka Juhs ejeet dehlu audsina-
juschi, kas wehl ilgt pehz nahwes tautas sirdi dsihwos. Raut latris
ta dīhwojum, ka pehz nahwes wehl dīhwojam.“

Tad Sterstu Andrejs wehl pateizahs behru komitejas wahrdā teem, kuri zaur dahwanahm pee Aufekla lihka aishwefchanas bija lihdsfejuschi.

Pulkstens bija jau pahri par desmitieem. Wehl nogahja daschi us dlehszelu, wilzeenam aiseijot Ausfelliim pehdejas ardeewas teikt. Rati sahka fustetees; wiſi nonehma zepures un lakatineem wehzinadami atwadijahs no sawa mihkä Ausfelta. — Dusi saldi, fentehwu suhtni, winu gara weizinataj un aifstahwetaj! Silaja kalmä starp fentehweem lihḡmodamees wehsti wineem, ka winu gars atkal Latwijā atmodees, ka Tu atšahji vihrus, kas grib Tawā garā zihnitees! — Dusi saldi!

Wensku Edwards

Dashadas sinas.

No eeffschēmes

Riga. Pagahjuščha gada novembri ſchejeenes zeetumu-komiteja peenehmuſe ſkolotaju, kas lai mahza zeetumneekus, kureem paſcheem uſ mahzifchanos patifchanas. Tagad nemot pee mahzibas dalibu 32 zeetumneeli. Mahziba topot ſneegta laſſichanā, rafliſchanā, rehkiņaſchanā, wehſtūrē, geografiā, bihbeles ſtahtsōs ic., un zeetumneeli mahzotees wiſus ſchos preeliſchmetus itin uſzihtigi. Mahzibas laiks eſot no 8. lihds 9. rihtā. ſkolotaja loneschana un mahzibas lihdselku eegahdabchana noteekot uſ komitejas rehkiņa.

„Tautas beedris“ „Balsai“ un mums atbildejīs uſ muhſu pretraksteem Ulmana ēga leetā.

Kā ne mehš, nedš ari „Balša” redažija ar mineto lapinu ne-eelaidīsimēes polemikā, ir pats par sevi protams. Tadehk mums peetiks, no Tautas beedrīšcha išnemot kahdus wahrbus un teikumus, ko tas pret mums un „Balšu” išgahsis, lai lasītāji redsetu, ar kahdu ne-kaunibū wina „redatteers” ziteemi lez ažis, finamis pehz pasīstamās komandas, jo spālvinā lidinajahs, kā webīsch to vēn.

No „Balša“ Spalwina l. ūka, ta minot wezu laiku Wahzu romamu rakstītāju pēhdās, turpretim „Tautas beedri“ redakcija neno-
laischtotees uſ ſemja partijas ſtahwolka; „Balſs“ dſeedajot beiſ noteihm,
un ſkandinot beiſ kahdas aplehrſchanas, jebſchu winas redaktors parak-
ſtootees „adwokats A. Webers;“ wina nestahwot pate uſ ſawahm kahjahm,
arot ar ſweschu ſelu zc. Par apmeerinaſchanu jaunajam waronim
kengasčanas-laukā tē buhtu japeenīn, ka Spalwina īgs arſchanai wehl
pa jaunu — wehl winam daſħs labs ſtops peeua ja-iſdser. — Wehl
jo nekaunigaki ſchis wehl dſirdinamais iſturahs pret „Balt. Semkopī.“
Ta redakcija ſewi 52 reiſes gādā uſteižot un uſſlāwejot un ne-eſot ne
wahrdina ſapratusi no ta peesihmejuma „Tautas beedri,“ kuru meħs
eſam pahrspreeduschi; „Balt. Semk.“ redaktors peeklahjigas walodas
neſaproto, bet tikai „rupju lamataju-walodu,“ „Balt. Semkopja“ rakſts
pret Ulmana īgu eſot „rupji meli,“ teem Spalwina īgs gribot noraut
to apſegu, „Balt. Semk.“ no ſaveem pehrnaſejem laſitajeem 2 trefch-
dalas eſot paſaudejis, tam eſot loti ne-iſgħiliktata baba, bet wiñċi, proti
Spalwinci, ſtahwot augiak un pahri par kafraſ weenpuſigas partijas
aribabu un weħleſčanahm zc.

Nabaga Spalwin! Bīk ilgi tu tà grosīees un ahksīees —
pirmais wehjinsch tewi pakamps — brauz Deewa meerā!

No Ahdascheem mums peenahk schahds pretraksts, so mehs nepaihsinatu usnemam:

Par iſſkaidroſchānu. Lai gan-meħs kaidri neſapratahm, no
kaħda widus un laudim finas iſi Ahħascheem „Balt. Semf.“ 49. nu-
mura p. g. gaħjušħas, tomehr kahrojrah ari to iſdibinat, ka spalwa
tif negeħlīgi rakkuji, bet tas numis liħo labu deen' naw iſde-
wees, katra leebjaħs daritajis buht.*
Meħs ari nemaś ne-eelaisħancees,
taħdam nepareiħas finas kaija laidejani atbildet, gribam til ween pee-
misteem lafittejjet to sinas avslamib u iſſkaidrot.

Mehs apakshā raktijuschees esam ari ne tik ween Ahdaschneeki, bet peederam ari pee teem, kas to godigu ūanahsfchanu isrihkoja. Tas notila tā: Kad mums 1876. gadā jauns ūkolotajs atnahza, tad ar winu daschi ūaimneeki un jaunekki ūarunajahs, ūahnu-wakaru ūkolas namā kopā weesīgi pawadit. Tas isdewahs ari loti brangi, jo par kahrtibu no wiſahm puſehm bija gahdats. ūahnu behrni tik ar ūaules ūeeſchanu dewahs ūawās mahjās, lai gan mums kā isrihkolajeem wehl kahda ūundina, kā ūaprotams, bija kopā ūapaleek. Pa ūcho ūtarpu daschi no isrihkolajeem ar ūahdeem ūahnu-behrneem ūkolas pagalmā atlukusħas pūdeles ūukšoja, no kā bija redsams, kā ne tik ween wehdars, bet ari galwa ūipri ūildijahs, kas tad aifween uſ ūildosħchanos grosahs. Tā ari tē. — No ūildas zehlachs ūaušchanahs. ūkolotajs to redsedams, ūwehtu rihtu atgahdinaja, kur ziti laudis jau uſ bañnu ūtaſotees eet, ūefilusħos paſkubinaja mahjās dotees. Bet diwi ūundsini to wiſ ūelikahs dferdot, ūahla atkal kā gaili ūnahbatees. ūkolotajs to redsedams, kā tā ūahha ne-ees, ūtabijahs teem widū un ar zitu isrihkolajui

^{*)} Schis jautajums buhs redakzijas noslehpums tik ilgi, kamēhr leeta warbuht pagehrehs, ka zeen. sinotaji sawus pilnus wahrduis issaka. Bitadi sustu droshiba un awisehni nebuhtu eespehjams, nepareisitbas atklaht. N e d.

Rehdoigais dahrgeume. (E. 4)

palihdsibū, to starvā weens no ūha raksta parakstitajeem — isdewahs tos pa wahrteem iſraidit.

Ia tē nu ūkolotajam tas wahrds „lurbas” buhtu par luhpahm gahjis, tad tas gan wehl nemaſ nepeerahda, ūa winſch ir tumības mihlotajs un dseefmu pretineeks u. t. pr. Mehs tizam, ūa winſch newis kā dseefmu pretineeks, bet to mihlotajs bija jaukas dseefmas preeksch Jahnū walara eemahzijis. Mehs ari tizam, ūa ne weens, kam wehl pilna ūaprashana bija, nebuhs warejis dſirdet, ūa ūkolotajs us iſrihkotajeem ūazjīs: „Juhs wiſi eſat lurbas.” — Ŝo tā ūapratis tik war buht tahds, ūas par ūawu ūaprashanu ūainneeks wairs nebija, ūas iſraido buhſchanā atrafamees wareja domat: waj es kā kildas ūahzejs ari nepeederu pee teem diweem „lurbahm.”

Waj ari otra gada Jahnū-wakars tadeht palika ūkolā ne-iſrihkots, ūa ūkolotajs „godigu ūanahſchanu” pretineeks? Tadeht nebuht nē! Winſch ūeſčham jau waijadsigas weetās atlauschānu bija dabujis un

gribeja jauku wakaru ūagahdat. Bet tadeht tas nenotila, to tuhlin redſesim. Diwi no pehrnaja gada „Jahnū wakara” iſrihkotajeem jeb warbuht wehl kahdi ziti bija, bes ūa weetiga waldbā un ūkolotajs ūinatu, nospreeduschi, ūa ūhee buhſhot tagad ūkolā tā „Lihgas-fwehtus” iſrihkot, kā wehl ne kur, tas ir, ūai ūatris „ſawā wakā” pehz patiſchanas, pehz tehnu-tehnu wihses waretu buht ūihgfmis, waijagot eeriklet daschdaschadus laika ūaweklus, kā pilnigu ūufeti, danzofchanu, fahrſchu ūpehles istabu rc. — Tē ūkolotajs par daschū eerilti ūawas domas teizis un ihpachhi fahrſchu ūpehlei ūina istabā pretojees, ūas muhsu dedſigeem iſrihkotajeem ūinams nebija pa prahtam. Un ūo wini darija? Ihpachhi weens no teem ūeels walodneeks buhdams, tuhlin ūur kahdu ūatika, ūeiza, ūa ūkolotajs efot ūanahſchanahm preti, tadeht buhſhot paſchi ūawās mahjās „balli” iſrihkot — un daschus dſeedatajus ari taha ūihſe ūi ūawu puſt dabuja. Ūkolotajs nu, ar daliteem ūpehkeem, pee mehrla newareja tilt. Bet ūa isdewahs atkritejeem?

Teem Deews ar sawu pirkstu rahdija:¹⁾ „Lihds schejeen un ne tahtak!“ — ari ne-isdewahs ar „Lihgas-swehtkeem.“ — Nu bija wehl wairak skolotajs waijajams. Bet paldees Deewam! to bija gluschi mas, tas ta uspuhtahs winam neflawu zeldami (skat „Balt. Semk.“ 49. num. p. g.) un fawi leelidami (skat „Balſa“ 22. numurā p. g.) un naw no Ahdaschu pagasta nemaſ ſchini ſinā eewehtrojami; jo wini zaur fawn ſinojumu kā ar zaur ſadſihwi rahda, ka tee ir laudis, kam ne kas naw ſwehts, nedjs baſniza nedjs winas kristigi eestahdijumi.²⁾ Tikai zaur ſaweem zenteeneem tee ir zitu laufchu uſmanibu uſ fawi wilkuſchi, ka uſ to iſeet, nedot „Reisaram kas Reisaram un Deewam kas Deewam nahkahs.“³⁾

Lai gahnahs, kam tas tå miht, mehs schè kaijji sawu skolotaju aiftahwam, skaidri sinadami, la winsch naw tanis winam pahrmestas leetäss wainigs. — Sinam, la winsch pehz eespehjas tumshibai preti strahda, ihpaschi frogu preekus nihdedams; sinam, la winsch dauds ir puhlejees, lai godigahm sanahkschanahm, skolas mahja, schkehrschi negabitos un warbuht, la tas winam isdosees. Mehs sinam, la winsch no firds wehlahs, lai schkelschana fustu, weenprahiba wairots un mihlestiba un sadraudsiba weenotu wihs tur, fur satris Ahdaschneeks mantu krahtu ko „kodi un ruhsa nemaita.“⁴⁾

Skolas leetās tālakas iſſkaidroſchauas mehs neatſihſtam par waijadſigu, tadehk ū muhſu zeen. prahwest-tehwſ „Majj. w.“ 2. numurā un „Tautas beedr.“ to jau darijis un mehs pīlnigi wiņa do-mahni preefrihtam.

Pehdigi til to peeminam, ka s̄hi muhſu iſſkaidroſchana ſchinī leetā ir preefſch weenas un wiſahm reisahm un ne-eelaidiſimees taħlač uſ laħdahm bleħnu ħalafahm⁵⁾ atbildet, lai ari zeen. redakzija weħl-ko no otras puſes par s̄ho leetu ujnemtu, bet pageħrefim no wiſeem taħdeem uſbruzejeem peeuaħkamā weetā atbildi dot.⁶⁾

Pagaſta=wezaſaſ: M. Priman.

Teefsas preeffschfed.: J. Mandelberg.

Teeſas peefehdetajs: Mr. Bluhm.

Wehl no Ghdoles. Pret „Waidula“ lga. rakstu 7. num. mums pēsuhtita schahda atbilde:

„Waidula“ kga. rakstu issafijus cham gandrihs buhtu jadomā, ka ēhdolnekti ir nelabojami neschoni, ja zeen. rakstītājs reisu reisehni se-wim nebuhtu rumajis pretim un tā fāvus bahrgos spreediumus atkal

¹⁾ Schis teikums šan koti pehž vidus-saikeem un pectoralda, kā sinotajeem taišniba, kā sibena eesperschana. Tā ka mahjās no daschas pušes iepaučts par „Deewa pirkstu,” tamehr ta tatkāj zītis ne kas nav, kā tilki nejausi atgadijēs dabas notikums.

"³) Tas tatkha mehl buhtu peerahdams! Jeb waj zeen. rakstitaji apwainotos
yilwekus usluhlo par „basnizu un winas kettigeem eestahdijumeem?“ It tas atsal
oishi neha mihus-laikeem.

³ Schim teilumam mums ofi fareetojahs un tas ja-issata par kaunprahitung
denunziajiju. Ne lab un ne fur mehs ne-esam usnehmuschi taydas finas, las scho
pahrmetumu ari tilai druszin attathnotu. Kad mehs scho pahrmetumu ne-esam dseh-
fuschi, tad tas notika ween weenigi ~~takhe~~, lai plaschala publila redsetu, zil greisa
atsihshana waldfina zeen. ralstataj ~~z~~bris un prahthus. Det gan mehs esam turefuschi
par wajadfigu, farou amata-waru ikeetat pret lahdz gabalu schini ralsta, kura pahr-
metumi issaziti, las kerabs pee lobas flavas un goba. To mehs esam ijdsehpuschi, no-
schehlodami, la mums redakzijas mara bija ja-isleeto pret wiheesem, lam til leela us-
tiziba dahwinata.

⁴⁾ Kas tad šķīhs mantos aizsnehmis? Kas išsazījis ūhaubischanos, ka Juhu ūholotais til teizami gahdā par Ūhaubisneelu mantu, "to kodi un ruhja uemaitā?" Tilai par nepareisībasām ūdīšķīvē ir runats un tādm ar ūhiem mantāhām nav it ne fahdas dafas.

¹⁰ "Gribetum latpreahit sinat, ar lahdū teesibū war fault par „blehnu falafashm“ finas, lo zeen pretotaji nebuht naw spēhjuſchi peerahdit par netaisnahm? Neba iahda nepeelahjiga maloda peerahda netaisibū un neba wispahrige usflaweschana tibri no usrahditahm wainahm!" Re b.

³) Ja lahdam schini leeta buhtu teesiba, „peenahlamā weetā pagehret atbildi,”
tad ta neschaubotees ir sinotajeem, augschejo denunziaziju dehl. Zil tahlu tee scho
jäwu teesibsi grib isleetot, now muhsu dala; bet mums gan japeemin, la nedz zeen.
„prahwest-tehns” Mahjas weest un T. beeindr., nedz ari schee zeen. preitrafsitiagi ir
warejuschi peerahdit, la minetas siuas buhtu netaisnas. Us dascheem aproainojuumeem
beidsamajee nebuht now atbildejuschi un tadeht publitali japeenem, la tee ir taijni.
Turpretim sinotaju peenahlkums ira, no sawas puses attaisnotees jeb usrahdit, zil
tahlu tas notilums stolas nama „pagalma” sa-eetahs ar to atsiahtstischanu schini
preitrafsiä jeb zil tahlu schi ar ihsto notilumu nesa-eetahs. Tilai schi jautajuma dehl
ween mehs usnemsim wehl wenu ralstu, — tos zitus jautajumus mehs usluhlojam
par nobeigteem — sinotajeem par labu.

laahdā usdewumā un garā „Waidulis“ sawu schulti iskratijis, tad wini — ta es zeru — to pehz taisnibas teesahs, ar Ehdooleku attihstibas-soleem wispahrigi eepasiusches. Preefsch pahris gadeem wini uszehla otru jaunu 2-tahschas skolasnamu; peenehma weena skolotaja weetā

^{*)} Jaunakos laikos Alschwangaš katolu draudses pahrtislužčhee ūimneeki ūarūs behrnus ūulta Lutera tizigo ūoldas, ūinams ne tizibas mahzibā. Ned.

divus; suhta jan no senakeem gadeem labu pulzini sawu dehlu us
Kuldigas un Leepajas gimnasijahm; pat Tehrpata naw bes Ghodneelkeem.
Mahju ehkas wini pa labai dalai usbuuhwejuschi no afmina un keegeseem,
kop ruhpigi sawu fainmeezibu un renti aismaksà ihstà laikà. Pagasta
manta sneedsahs lihds 20,000 rublu. Es domaju, ka wifas tahs ir
spodras attibstibas sibmes. Zahnis Neumanis.

Preefesch Igaunu Aleksandra skolas, tā „Sakala” sīno, ir
dezembra mehnesi pehrngadā labprahktigu dahwanu eenahzis 954 rbt.
66 kap. Pa wifam lihds fchim eenahzis: pee virskomitejas 28,068 rbt.
79 kap., valsts-banku kantordā lihds 1876. gada 10. dezembrim 5179 rbt.
20 kap. Tā tad wiss Igaunu Aleksandra skolas kapitals tagad istaisha
33,247 rbt. 65 kap., tamehr Latweeschi gaida preefesch ūwas Aleksandra
skolas labakus laikus.

Mafkawa. 18. janwara nakti Kurskas wilzeens nosfrehja starp Schulgino un Laptewo no slededehm, zaur fo lokomotive un 11 wagoni sadragati, wirskonduktors nahwigi un lokomotives waditajs, furinatajs un konduktors weegli eewainoti.

Kijewa. Schè ir nesen useeta slepena drukatawa, par kuru kahda Kreewu awise tà sino:

Metenu nedela schogad aistezeja loti jauntri un preezigi. Täpehz tad ari polizejai bija dauds darba, un wareja zeret, fa winas usmaniba buhs wahjala. Tä leelahs ari muhsu sozialisti domajuschi, kas wehl arweenu nawa issuhdujschi, jo tee schoreis sawu sapulzeschanos nebijs tik slepeni isbarijujschi, fa zitahm reisehm. Jhsj safot, polizeja bija dabujujsi sinat, fa 11. februari notiffshot kahdā nomalus slahwochā eelā slepena sapulze. Mahja tika aplenka un schandarmi tanī eelausahs. Tur tos sagaidija ihstena loschu frusa un tee wareja noseedsueekus tikai tad vahrwaret, kad ari sawus schanjomos rihkus sahka leetat. Sanemti tika 7 wihrrejchi un 3 feeweejchi; no pirmajeem 4 ir eewainoti, 3 loti geuhti. Janoschehlo, fa ari weens schandarms pee tam sawu dshwibū pametis; tas ir unterofizeers Kasankins, kas bija pehdejā kara lihdsi un pee pahreeschauas pahr Donawu, zaur sawu droshibu Zurga frustu ispelnijahs. Wina meefas tika 14. febr. ar wiwu kara wihrani peenahzigu godu apglabatas, pee kam publika leelā mehrā nehma dalibu.

Kosorowsskas namā, kur zīhniščanahs notika, atrada daudz eerotsku, rakstu, grāmatu un zitu tāhdu leetu.

Kamehr namā zihntijahs, tikam polizejai ißdewahs uſ eelas wehl
3 wiħreeschus un 2 seeweeshus pehz stipras preti tureſchanahs apzeeniat.
Lai gan tee wiſus ſawu rewolweru patronus iſſchahwa, tad tomehr
tikai dimi polizejas ſoldati ir weeġali eewainotti.

Politischs vahrsatzs.

G. M. Rīgā, 26. februāri. Astrachanas fehrdsiga sli-
miba jeb Ussjas mehris par sevi ir masak skahdi padarījis, ne kā tāhs
bailes, ko tas sozehlis. Pavismā tur faslimuschi 321 un mirošchi 357
zilveki. Jauneezeltais general-gubernators Loris-Melikows jau ilgu
laiku sino uz Peterburgu, ka wina waldbas-aprīki faslimshanas ar
mehri wairs naw manitas. Ahrsemju dakteri, kas sawu waldneku uz-
dewumiā atnahkušchi uz slimibas-lauku, lai mehra dabu un dseedašanas-
wihsj jo skaidraki waretu nodibinat, ir to jau nobeigtni atradušchi un
tadehls sawahm waldbahm telegrafeerejuschi, ka tee drošibas-nosazījumi,
ko tāhs laidušcas zaur robeschu slehgħschamu ic., lai mehris ari tur
ne-eeweestos, tagad nu iſrahdots par newaijadfigeem, masakais tee welti
apgruhtinot andeli un wiſpahrigu fatikšanas; Echo leezibu ir iſſazi-
juſchi uſtizami wihi un ta dibinajahs uz sinibū un pahrleezinashanos; ta
naw iſſazita no Kreewu, bet no ahrsemju puſes. Tē tad nu zelahs
ſewiſchks jautajums, proti: ar kahdu eemeslu ahrsemes, kamehr tāhs
wehl nebūti nebija pahrleezinajuschiħas, kā tāhs leetas Astrachanas gu-
berna īhsteni stahw, tik leelu trokni darija un Kreeviju no wiſahm pu-
ſehm eesleħħsa, it ka ta buhtu zaur zaurim mehra-slima jeb mesħonu
walvis, kas pate nespēj għadat par feħrgas apspeċċschamu weenā weeniga
un pee tam no ahrsemehm wiſai taħla apgablinā? Tilai kahds meh-
nesis ir-pagħajjis, kamehr ahrsemes tā pret Kreeviju nolehma un jau
tagad wiñi finiſkeem fuhtneem wiſai paſaulei Jadara finamis, ka jis-
nolehmum is ir-pa dauds aſs, newaijadſigs! Un teesħam, tas ir-aſs —
Kreevija zaur to ir-no wiſas zitwiliseeretas Eiropas atſchfirta, winas

andele nostahjahs, winas pelnas-awoti pa dalai ir aisdambeti, winas naudas-kurjs trikt krijsdamas, jebšču muhsu Waldiba dara kas ween tai spehla, lai muhsu naudas-buhschanas labotos. Un kas wifam tam dewa to zehloni? Waj Angli? Waj Turki? Waj warbuht Austreeschi? Nē — muhsu draugi, kāni Kreevijsa daschu labu upuri nesuji, kām ta uštizejuſt un bes paſchibas alasch gahjuſt palihgā — Wahzija, wiſpirms Pruhſija to darija un tāhs zitas walſtis tad dariga tāpat! Tihri ehrmoti eet paſaulē. Tē mehs dſeedam ſlawas- un pateižibas-dſeeemas ſaweem laimineem, un pirmā brihdi, kur wini mums ko war nodarit, tee ari nebuht nekawejahs. Leekahs, ka ſchē atdarīshana eeraugama par to, ka Kreevijsa, ſawu eefchhemes induſtriju glahbdama un zeldama, eewedumeem no ahrſemehm uſlikuji jo ſeelaku tulu, zaur ko Wahzijas induſtrija pee mums ar maſaku ſekmi tiego, ne ka preeſch tam. — Ka muhsu Waldiba turpmak jo ilgaki apdomafees, eekam wina ſaweem mineteem draugeem bes paſchibas un tihri aif draudſibas ſueegs politiſku palihgu, un ka Kreevi tauta jo wairak apdomafees, eekam wina firſta Bismarka politikai uſgawilehs, ka tas lihds ſchim bija paraſts, — tas gan protams pats par ſewi.

Zau senak mehs esam finojuschi, ka muhsu Waldiba neween Astrachanas gubernâ un tahs turwumâ ruhpejahs un gahdâ par mehra apspeeschamu, bet ari wišâ Walsti, ka tas tablaki neisplatahs. Saprotams, ka schi wišpahrigâ ruhpestiba fneedsahs ari pahr Baltijas gubernahm.

Bet kad daschi pee mums wehl jeb it ihpaschi tagad, kür mehris
jau par apspeestu usluhkojams, wišai tahu fneegdamus un haisligus
nosfazijumus pagehredami, wispahrigas isbailes laudis ustura, pat wairo,
tad tas atgahdina uš Wahzijas minetahm politiskahm bailehm. Waj
ari kahds brihnumis, ka Baltijā sawadas simpatijas ar bailigeem kaimi-
neem! — Ka mums pee laika jagahdā, ka ari muhsu widuzi fehrgas
neižzeltos, ir pats par sevi protams, bet tilk bailigeem mums taifchu
newajjadsetu wiš buht, ka muhsu kaimineem. Mums peeteek, ka mehs
ar Walsts waldbas gribu un nosfazijumeem eimam roku rokās, — kas
tē pahral, tas laikam ir no launa. — Nahvoschā numurā mehs zeram
pasneegt no Kursemes Wefelibas-komitejas (presidents Gubernatora ē.)
fastahditos nosfazijumus, kas lipigu slimibu un fehrgu deht ewehrojams.
Lauzineekeem ar teem peetiks, atsiht ka jaisturahs un tad sawu peenah-
kamu ispildit.

Pee sihmedami, ka eefschleetu Ministerijas waldneeks Makows no Keisara Majestetes ir eezelts par ihstu ministeri, mehs druszin noskatisimees us jauno Bulgarijas walsti. Tur tagad ir sanahkupe pirmā tautas-sapulze un spreesch par walsts nodibinashanas-likumeem, kas fastahditi no Kreevijas Waldibas. 10. februari muhsu Keisara weetneeks, firsts Dondukow-Korssakows, to atlahja, isslaidrodams, ka parlamentam pascham peenahkahs nospreest, kas jaunajai walstij buhtu derigs. Kreevu Waldiba sawā preefeschlikumā tikai sawas domas issazijuji. Pee atlahshchanas bijuschi ari zitu walstju weetneeki un parakstijuschi lihdsi pirmo protokolu. Lihds 14. februaram aishgahja laiks ar parlamenta wehleschanahni, pehz tam teek paschi likumi pahrspreesti. Par scheemi mehs jo sihlaki runasim turmat. — Pehz tam kad wisgaligs meers ar Turkeem nolihgts un muhsu kara-pulki jau dodahs us mahjahn, ari generals fon Todtsebens 22. februari aiszelojis no Adrianopoles. Wisas lauschu kahrtas winam pasneeguschas pateizibas-rakstus, ko lai noleekot pee Keisara Aleksandra II. kahjahn. — Turpretim Winpus-Balkana eedsihwotaji ir toti bailigi, ka Turki tos atkal nesahk taut, kad Kreevi buhs aishgahjuschi. Schini sinā wini Kreevu Waldibai ir luhganu eesneeguschi. Pa tam sino, ka atkal jau kahds simts Bulgaru kritis Turku negantibai par upuri!

Afganistanas emirs Schir Ali ir nomiris, là jau esam finojuschi. Tuhdat pehz wina nahwes ir bijusi afinaina kauschanahs starp trona pagehretajeem. Bes nelaika waldneeka wezakaja dehla Zakuba, wehl grib waldibas-krehslu eenemt schi jaunakais brahlis, tad Schir Alija brahlis un wehl ziti radi. Tà là nomirejs zaur faru nahzis pee waldibas, tò to ari wina pehznahkamais laikam tikai zaur afinaineem zihnnineem eeguhs, jebshu gan nebuhtu jaschaubahs, là Zakubs Rahns ir wina ihstais pehznahkamais waldibâ. Jo ahtraki sinams schim rabu-karam padaritu galu, kad faru ar Angleem no-beigtu un lad schee Zakubu atsichtu par Afganistanas waldneeku; bet leelahs, là Afghaneeschti us meeru wehl nodomâ, jo pehz jaunakahm sinahm wini zerè Anglus beidsot uswaret, là tas jau senak notizis.

